

ŠKOLNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

Základní škola a mateřská škola Podomí

Motivační název: Škola s rozhledem do kraje i do života

Autorka: RNDr. Dáša Zouharová a kol.

ZPRACOVATEL ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Jméno a příjmení, titul: Dáša Zouharová, RNDr.

Vzdělání, aprobační: UJEP Brno, matematika – biologie

Vyučované předměty: Člověk a příroda, Environmentální praktikum

Pověřená koordinátorka EVVO: ano, od roku 2001

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Struktura školy: úplná základní škola

Adresa školy: Podomí 155, 68304 Drnovice

Telefon: 516833600

E-mail: skola@zspodomi.cz

Internetové stránky: www.zspodomi.cz

Ředitel školy: Mgr. Miloslav Tomek

Koordinátor EVVO: RNDr. Dáša Zouharová

Telefon koordinátora EVVO: 737800464

E-mail koordinátora EVVO: d.zouharova@seznam.cz

Pedagogů celkem: 15/v roce 2015

Zřizovatel: Obec Podomí

Adresa zřizovatele: Podomí 89, 68304 Drnovice

E-mail zřizovatele: starosta@podomi.cz

OBSAH

ŠKOLNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

A. ÚVOD

- I. Obecná charakteristika školy a okolí – oblast environmentální výchovy**
- II. Situační analýza – oblast environmentální výchovy**

B. Dlouhodobá část školního programu EVVO

- I. Vize školy**
- II. Výchovně-vzdělávací cíle a výstupy v EVVO**
- III. Organizační cíle v EVVO**
- IV. Spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy a zaměstnanci školy**
- V. Začlenění dlouhodobých záměrů EVVO do dokumentů školy**

C. Přílohy

- I. Použitá literatura, informační zdroje**
- II. Fotodokumentace**
- III. Roční program EVVO – aktuální školní rok**

A. Úvod

I. Obecná charakteristika školy a okolí – oblast environmentální výchovy

Vesnice Podomí se nachází na Dražanské vrchovině, asi 17 km severozápadně od Vyškova, v těsné blízkosti CHKO Moravský kras. Budova školy byla postavená po II. světové válce, z části je zrekonstruovaná. Škola je úplnou základní školou rodinného typu, spravuje i školu mateřskou.

Poloha školy umožňuje zařazovat do výuky terénní aktivity. Areál školy se nachází v klidném prostředí při okraji obce, pouhých 300 m od lesa. Mnohaletou tradicí je zeleň ve škole i v blízkém okolí (květiny ve třídách i na chodbách, park před školou, školní zahrada, rozmanité lesy, nedaleké potoky a rybníky).

Škole byl v roce 2003 propůjčen čestný název Základní škola univerzitního profesora Ervína Černého – Křetínského, podomského rodáka, zakladatele historické geografie, mistra „čtení v krajině“, což je pro pedagogy zavazující.

Motto:

*“Vesničko má,
všemi kořeny jsi zarostlá ve mně.
Budoucnost vidím v dětech,
minulost čtu z polí, luk a lesů.”*
Ervín Černý – Křetínský

Environmentální výchova má ve zdejší škole více než pětadvacetiletou tradici, dlouhodobě je rozvíjena zkušenou koordinátorkou EVVO, téměř nepřetržitě podporována vedením školy a partnerským regionálním občanským sdružením Barvínek, které se věnuje mimoškolní výchově dětí i mládeže a ochraně přírody a krajiny. Koordinátorka EVVO působí v oblasti EVVO jako lektorka dalšího vzdělávání pedagogů i vysokoškolské výuky, před časem též jako poradce v procesu zavádění principů místní Agendy 21 a udržitelného rozvoje do života obcí Dražanské vrchoviny. Škola spolupracuje s environmentálně zaměřenými organizacemi, se školami v regionu a příležitostně i se školami v zahraničí, s veřejností i místními samosprávami spádových obcí.

Škola má téměř patnáctiletou tradici komunitní školy. Její budova je „otevřená“ dětem i veřejnosti k realizaci zájmových kroužků a klubů, a to v odpoledních hodinách i o víkendech.

Příklady tradiční spolupráce a úspěchů v environmentální oblasti:

a) Celorepublikový kredit školy v environmentální oblasti:

- zkušenosti školy jsou součástí několika odborných publikací, například:
Škola pro život: příručka k realizaci školních programů ekologického/environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a výchovy k udržitelnému způsobu života. SSEV Pavučina, Praha, 2004.
Škola pro život II: jak na ekologickou/environmentální výchovu po zavedení Rámcových vzdělávacích programů. SSEV Pavučina, Praha, 2009.

Regionální učebnice, Metodika tvorby regionální učebnice jako výchovně vzdělávacího prostředku regionální výuky. Lipka, Brno, 2012.

- exkurze pedagogů z celé ČR do ZŠ Podomí za příklady dobré praxe environmentální výchovy, a to při DVPP, pravidelně během Lipkou pořádaných studií pro koordinátory EVVO k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy;
 - články o příkladech dobré praxe environmentální výchovy v ZŠ Podomí jsou opakovaně zveřejňovány v odborných časopisech určených pedagogické veřejnosti, např. Geografické rozhledy, Jihomoravské ekologisty, Bedrník;
- b) Členství školy v síti M.R.K.E.V (sít environmentálně zaměřených škol), která školám a koordinátorům EVVO zajišťuje pravidelný ekologický informační servis, včetně nabídek DVPP;
- c) Spolupráce školy s Lipkou – školským zařízením pro environmentální vzdělávání, zejména s pracovištěm Rychta, které se nachází v Krásensku, spádové obci školy;
- d) Zapojení školy do environmentálních aktivit v rámci spolupráce se zahraničními školami:
- v mezinárodním projektu Socrates (Polsko, Švédsko, Itálie a Martinik) v letech 2001 – 2007;
 - podpora environmentální a regionální výuky v Zakarpatské oblasti, v základní škole v Rosoši (mj. poradenství při zhotovení rosošské regionální učebnice – 2014; návštěva tří podomských pedagogů v Rosoši, ukázky regionální a environmentální výuky a poradenství – 2014; stáž rosošských učitelů v ZŠ Podomí – 2015 a 2016);
- e) Spolupráce s okolními školami v rámci regionálního sdružení základních škol CIRSIUM, v roce 2009 zpracování společného Regionálního portfolia, pro pedagogy – sborník metodik a inspirativních materiálů o přírodě a krajině v blízkém okolí;
- f) Spolupráce školy s partnerským občanským sdružením Barvínek. Studenti, kteří jako žáci navštěvovali barvínekový přírodovědný klub Mraveniště, dosáhli nemalých úspěchů ve dvou celostátních kolech Středoškolské odborné činnosti: v roce 2003 – práce studentky Metodika činnosti přírodovědného klubu obsadila 1. místo v oboru tvorba učebních pomůcek, didaktické technologie; v roce 2006 – práce studentky na téma Vznik a vývoj biocentra v lokalitě Vrchní rybník v obci Velešovice obsadila 2. místo v oboru Ochrana a tvorba životního prostředí, k tomu obdržela zvláštní cenu – Cenu ministra životního prostředí. V roce 2004 se studenti ze stejného klubu velkým dílem zasloužili o vytvoření Strategie zachování a obnovy přírodního dědictví mikroregionu Dražanská vrchovina.

II. **Situační analýza – oblast environmentální výchovy**

Analýzu výchozího stavu environmentální výchovy (dlouhodobá část školního programu EVVO, roční program EVVO, začlenění dlouhodobých záměrů do ŠVP a jiných dokumentů školy) proběhla v několika etapách:

První krok:

Kritická reflexe ŠP EVVO z roku 2008 a návrh aktualizace výchovně vzdělávacích cílů v návaznosti na Doporučené očekávané výstupy základního vzdělávání v environmentální oblasti (v roce 2011

zpracoval VÚP Praha, doporučeno MŠMT ČR).

Realizace: koordinátorka EVVO

Druhý krok:

Předložení návrhu aktualizovaného ŠP EVVO vedení školy a koordinátorce ŠVP k prostudování a připomínkování.

Realizace: koordinátorka EVVO, koordinátorka ŠVP, vedení školy

Třetí krok:

Předložení návrhu aktualizovaného ŠP EVVO všem pedagogům k prostudování a připomínkování.

Sběr připomínek a námětů, vyhodnocení pro stanovení klíčových faktorů úspěchu, zakomponování návrhů do ŠP EVVO.

Realizace: všichni pedagogové, koordinátor EVVO

Čtvrtý krok – bude probíhat následně v letech 2016 až 2020:

- a) Zpracování VVC i organizačních cílů do ročního programu EVVO (každoroční aktualizace), následně do výuky a provozu školy (po dohodě koordinátora EVVO s vyučujícími, vedením školy a provozními zaměstnanci).
- b) Aktualizace průřezového tématu Environmentální výchova ve ŠVP, v návaznosti na ŠP EVVO 2016, a to se zaměřením na VVC, jejich integraci do různých předmětů, projektů apod.
Termín po dohodě s koordinátorem ŠVP.

Realizace: koordinátor EVVO a koordinátorka ŠVP v dialogu s ostatními zaměstnanci školy, v dílčích tématech též se žáky, jejich rodiči, zástupci místních samospráv aj.

Klíčové faktory úspěchu:

- implementovat výchovně vzdělávací cíle v souladu s DOV ZV do výuky a ŠVP/PT EV;
- připravovat projektový záměr na zbudování přírodní učebny, včetně návrhu potřebného vybavení; případně i projektový záměr na zbudování samostatné učebny (interiér školy) s laboratoří a kabinetem;
- vyhledávat dotační výzvy pro oblast přírodovědnou a environmentální;
- uvést do souladu teorii osvojovanou žáky během výuky a praktický provoz školy (třídění odpadů, ošetřování interiéru i areálu školy apod.);
- zapojovat koncepčně žáky i zaměstnance školy do ekologizace provozu, např. formou Ekoklubu či zapojením do Ekoškoly;
- motivovat a inspirovat pedagogy i nepedagogické zaměstnance školy k EVVO

absolvováním tematicky zaměřených seminářů nebo prostřednictvím exkurzí za příklady dobré praxe;

- při regionální a environmentální výchově rozvíjet spolupráci s organizacemi v regionu i zahraničními školami;
- dbát na propagaci dobré praxe školy na webu, v tisku apod.;
- být otevření exkurzím a stážím pedagogů i studentů v naší škole.

B. Dlouhodobá část školního programu EVVO

I. Vize školy v oblasti environmentální výchovy do roku 2020

Environmentální výchova tradičně patří k prioritám školy. Implementace výchovně vzdělávacích cílů a výstupů do výuky i proces ekologizace provozu školy probíhá systematicky, v návaznosti na zpracovanou koncepci, která je pravidelně vyhodnocována a aktualizována. Výstupy stanovené pro 2. stupeň jsou pedagogy vnímány jako meta, k níž se snažíme přiblížit každého absolventa školy. Na environmentální výchově se podílí většina pedagogických i nepedagogických zaměstnanců školy, mnozí z nich se průběžně v této oblasti vzdělávají. Byla zbudována a vybavena přírodní učebna pro žáky školy i děti předškolního vzdělávání, případně i učebna s laboratoří a kabinetem. Při EVVO spolupracujeme mj. s místními samosprávami a spolky, se středisky ekologické výchovy, s okolními školami. **Pro pedagogy jiných škol, studenty pedagogických fakult i veřejnost jsme v oblasti environmentální příkladem dobré praxe.**

II. Výchovně vzdělávací cíle a výstupy v EVVO

Při sestavování přehledu výchovně vzdělávacích cílů (VVC) jsem vycházela z revize školního programu EVVO (ŠP EVVO) z roku 2008, z doporučených očekávaných výstupů pro základní vzdělávání (DOV ZV) a rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP). Výchovně vzdělávací cíle a výstupy jsou zpracovány zvlášť pro předškolní vzdělávání, 1. stupeň a 2. stupeň. Návrh VVC byl prokonzultován s vedením školy a ostatními pedagogy.

Cíl 1: Žák má citový vztah k přírodě a životnímu prostředí

DOV ZV: Senzitivita; Tematický okruh PT EV: Vztah člověka k prostředí

Výstupy MŠ

Dítě

- pobyt v přírodě ho těší
- vyjadřuje, jaké má pocity při kontaktu s rozmanitými přírodními prvky
- má citlivý a ohleduplný vztah ke zvířatům a rostlinám

Výstupy 1. stupeň:

Žák:

- v přírodě je rád
- vyjadřuje, čím je pro něj příroda a jaké má pocity při kontaktu s rozmanitými přírodními prvky
- má citlivý a ohleduplný vztah ke zvířatům a rostlinám, respektuje jejich základní potřeby a přizpůsobuje jim své chování

Výstupy 2. stupeň:

Žák:

- přírodu vyhledává
- přírodu považuje za nenahraditelnou součást zdravého životního prostředí a podmínku udržitelného života na Zemi
- ztvární krajinu, ve které žije, popíše její jedinečné rysy a vyjádří a zdůvodní svůj vztah k ní
- na základě vlastního pozorování vyjádří, zda považuje určitou krajinu za harmonickou, narušenou či zdevastovanou, a své vyjádření zdůvodní

Prostředky:

- vycházky do přírody – během výuky, se školní družinou, s rodiči apod.
- výuka – v přírodě, zahradní učebně, pobytové akce ve SEV aj.
- příroda a vztah k ní je integrován do různých předmětů, např. ČJ – úvaha, básně, VV – kresba aj.
- pravidelná a dlouhodobá péče žáka o rostliny nebo vhodně vybraná zvířata
- vyhledávání a interpretace příběhů a legend zasazených do krajiny v regionu školy
- zaměstnanci školy jsou vzorem citlivého vztahu k přírodě a životnímu prostředí
- terénní aktivity školy ve spolupráci s rodinou, či jinými organizacemi
- konfrontace žáka se ztrátou či ohrožením přírody v okolí bydliště, avšak nevhodné je strašit žáky katastrofickými prognózami
- četba knih nebo sledování vhodně vybraných filmů, zejména dokumentárních, věnovaných přírodě a životnímu prostředí

Cíl 2: Žák uvede a zdůvodní **základní principy fungování životního prostředí** – všímá si v přírodě jejich projevů, a propojuje si je s vlastním životem a chováním.

DOV ZV: Zákonitosti; Tematické okruhy PT EV: Ekosystémy, Základní podmínky života

Nejdůležitější zákonitosti nacházíme:

- (1) v tocích energie a koloběhu látek
- (2) v potravních vztazích
- (3) ve vztazích mezi organismy a prostředím (nároky organismů na prostředí; rovnováha a narušení ekosystému; rozmístění organismů ve vztahu ke klimatickým podmínkám; význam limitujících faktorů; nosná kapacita prostředí, adaptace na stresové faktory prostředí)
- (4) v sociální struktuře populací a společenstev (konkurence mezi organismy s podobnými nároky na životní prostředí)
- (5) v antropogenním vlivu na životní prostředí

Výstupy MŠ:

Dítě:

- uvede jednoduché příklady závislosti rostliny nebo živočicha na prostředí
- rozliší základní biotopy a typy využití krajiny (zahrada, pole, louka, les, rybník, hory, jeskyně, lidské sídlo) a přiřadí k nim organismy, které se v nich vyskytují
- popíše pozorované změny v přírodě v čase (den, noc, roční období)

Výstupy 1. stupeň:

Žák:

- uvede jednoduché příklady potravních vazeb mezi organismy
- uvede jednoduché příklady závislosti organismu na prostředí
- na konkrétních příkladech vysvětlí princip koloběhu základních látek (např. uhlíku a vody) v životním prostředí
- rozliší základní biotopy a typy využití krajiny (zahrada, pole, louka, les, rybník, hory, jeskyně, lidské sídlo) a přiřadí k nim organismy, které se v nich vyskytují
- nalezne vztah mezi stavem ekosystému a lidskou činností na příkladu konkrétních míst ve svém okolí (např. louka – kosení, pole – orba a pěstební činnost)
- na příkladech různých organismů vysvětlí princip proměn v závislosti na prostředí a čase (stárnutí, růst, metamorfóza, rozklad)
- popíše vybrané výrobní procesy (pečení chleba a pečiva, výroba textilu, nábytku, skla, plastů); uvede nebo vyhledá ve svém okolí přírodní zdroje, ze kterých se tyto produkty vyrábějí
- popíše pozorované změny v přírodě v čase (den, noc, roční období)

Výstupy 2. stupeň:

Žák:

- rozliší a zdůvodní jednosměrný tok energie v ekosystému od koloběhu prvků a látek, který je uzavřený a má cyklický charakter
- identifikuje a vyhodnotí změny v přirozeném koloběhu prvků a látek způsobené lidskou činností (např. obsah uhlíku v atmosféře neustále stoupá, k jeho hromadění vedle sopečných výbuchů přispívají lesní požáry a průmyslové emise, přibývající velká množství metanu produkují chovná stáda dobytka a rýžová pole)
- uvede příklady různých potravních vztahů (producenti → konzumenti → dekompozitoři), včetně výjimek (např. masožravé nebo parazitické rostliny)
- vysvětlí, jak je početnost a rozmístění organismů ovlivňováno množstvím dostupné energie a různých forem látek (voda, kyslík, minerály) a vztahy s jinými organismy
- na konkrétních příkladech vysvětlí vzájemnou provázanost organismů a prostředí a zhodnotí důsledky jejího narušení (např. padlý strom v lese ovlivní okolní fytocenózu)
- vymezí rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými surovinami a zdroji energie; uvede hlavní zásady udržitelného využívání přírodních zdrojů
- navrhne možné scénáře vývoje lidské společnosti po vyčerpání některých surovin (např. ropy)
- vysvětlí a na konkrétních příkladech ilustruje souvislosti mezi životním prostředím a vlastním zdravím
- vysvětlí procesy utvářející povrch Země a porovná vliv přírodních procesů (např. eroze, vznik hornin) s těmi, které způsobuje člověk (zemědělství, zástavba)

Prostředky:

- badatelské aktivity, ve kterých žáci mohou samostatně prozkoumat, jak daná zákonitost působí
- terénní formy výuky (vycházky nebo výzkumné expedice do přírody; exkurze, např. do čistíren odpadních vod)

- propojení výuky s příklady z regionu a praktického života žáků
- studium odborných a populárně naučných článků metodami kritického myšlení
- k porozumění zákonitostem přispívají vědomosti a dovednosti osvojené na 2. stupni ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda, proto tyto výchovně vzdělávací cíle jsou zohledňovány vyučujícími oborů Přírodopis, Zeměpis, Chemie, Fyzika

Cíl 3: Žák rozpoznává existující **problémy životního prostředí** (způsobené i nezpůsobené lidskou činností). Je si vědom, že environmentální **konflikty** vznikají tehdy, pokud existují různé názory na řešení daného problému a východiskem je společenská diskuse o řešení problémů.

DOV ZV: problémy a konflikty; Tematické okruhy PT EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí

Výstupy MŠ:

Dítě:

- rozpozná aktuální environmentální problém v okolí
- snaží se popsat příčinu problému i možné důsledky

Výstupy 1. stupeň

Žák:

- nalezne vztah mezi příčinou a následkem běžných lidských činností
- spolupracuje se spolužáky na řešení problémů, které vyvstanou při běžném provozu školy; učí se porozumět odlišným názorům na řešení problému
- identifikuje aktuální environmentální problém v okolí, vyhodnotí, jak se ho osobně může dotýkat, vyhledává další informace vztahující se k problému, problém analyzuje (informace třídí, uvádí je do souvislostí, formuluje závěry apod.)

Výstupy 2. stupeň:

Žák:

- rozpozná a vybere environmentální problém
- problém analyzuje, například z hlediska historických a společenských souvislostí (zacházení s odpady od minulosti po současnost aj.)
- popíše příčiny a možné důsledky vybraného problému z hlediska environmentálního, ekonomického a sociálního
- vysvětlí, kdy se z environmentálního problému stává environmentální konflikt
- vysvětlí, že problém/konflikt má více řešení a uvede příklady řešení
- realisticky naplánuje, jak by mohl svým chováním přispět k řešení daného problému/konfliktu; odhadne, jaké bude mít jeho chování důsledky

Prostředky:

- Na 1. stupni uvádíme žáky pouze do základů problematiky. Pod vedením učitele začínáme s jednoduchou analýzou problémů.
- Na 2. stupni se více zaměřujeme na problémy a konflikty lokální než globální, případně se zabýváme tím, jak se globální problémy odrážejí na lokální úrovni. Důležitější, než přehled o existujících problémech je, aby žáka vybraný problém zaujal a naučil se jej analyzovat a řešit.

- K vyhledávání problémů a řešení konfliktů je vhodné:
 - Zkoumat terén v okolí školy
 - Simulační hra
 - Filmy
 - Práce s textem nebo internetovými zdroji metodami kritického myšlení

Cíl 4: Žák samostatně zkoumá environmentální problémy a konflikty a vyhodnocuje jejich možná řešení. Samostatně formuluje jednoduché výzkumné otázky a navrhuje **základní postupy výzkumu**.

Na základě výsledků výzkumu vyvozuje závěry, vyhodnocuje možná řešení, zaujímá k nim vlastní stanoviska s příslušným odůvodněním a prezentuje výsledky své práce.

DOV ZV: Výzkumné dovednosti a znalosti; Tematické okruhy PT EV: Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstupy MŠ:

Dítě:

- formuluje jednoduché badatelské otázky a na základě vlastního pozorování na ně hledá odpovědi (např. Kde roste mech?)
- osvojuje si základní badatelské dovednosti (pozorování, obrazová dokumentace)
- pozoruje a zkoumá přírodní děje pomocí jednoduchých pomůcek a nástrojů (pracuje s lupou, dalekohledem apod.)

Výstupy 1. stupeň:

Žák:

- formuluje jednoduché otázky a na základě vlastního pozorování a zkoumání na ně získává odpovědi (např. Jak se pohybuje rak? Kde roste mech?)
- osvojuje si základní badatelské dovednosti (pozorování, experimentování, zásady správného zaznamenávání – zápisy, tabulky, grafy, obrazová dokumentace)
- pozoruje a zkoumá přírodní děje pomocí jednoduchých pomůcek a nástrojů (pracuje s lupou, dalekohledem, teploměrem apod.)
- vyhledává informace ke zkoumaným otázkám v odborné literatuře a dalších zdrojích (atlasy, encyklopedie, klíče, internet)
- porovnává záznam nebo zkušenost z vlastního pozorování přírody s informacemi uvedenými v přírodovědné literatuře (klíče, atlasy, encyklopedie, internet)

Výstupy 2. stupeň:

Žák:

- formuluje výzkumnou otázku (hypotézu) a navrhne metody pro získání dat potřebných k jejímu zodpovězení
- používá složitější pomůcky, přístroje a pokusy (např. mikroskop, chemické laboratorní potřeby) ke zkoumání přírodních dějů a zjišťování stavu životního prostředí
- shromažďuje a porovnává informace z vlastního pozorování a z různých informačních zdrojů, rozhovorů či dotazníků; shromážděná data vyhodnotí
- prezentuje vyhodnocené informace pomocí tabulek, grafů a schémat, data interpretuje (tj. vysvětluje, proč je výsledek takový, jaký je)
- závěry svých výzkumů prezentuje ostatním žákům či skupině (ústně nebo písemnou formou)

Prostředky:

- Na 1. stupni probíhá základní příprava žáků pro pozdější rozvíjení výzkumných dovedností. Do výuky průběžně zařazujeme různé badatelské aktivity spojené s formulací hypotéz, zapisováním pozorovaných změn, jejich vyhodnocováním a vyvozováním závěrů.
- Na 2. stupni téma rozvíjíme ve dvou fázích. V první fázi si žáci osvojují vybrané dovednosti pod vedením učitele. Ve druhé fázi žáci využívají získané dovednosti při samostatně řešeném výzkumném projektu. Žáci tak přirozeně přecházejí k samostatné analýze, učitel se stává průvodcem.

Cíl 5: Žák si osvojil potřebné znalosti a dovednosti alespoň v některých z těchto oblastí – ekomanagement, spotřebitelství, přesvědčování, politické akce, právní akce aj. – více viz níže; na jejich základě přijal takové **jednání, které v dané situaci vede k environmentálně nejpříznivějším důsledkům.**

DOV ZV: akční strategie; Tematické okruhy PT EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí

- a) Ekomanagement – jednání, ve kterém jsou žáci v přímém kontaktu s přírodou či přírodními zdroji
- b) Spotřebitelství – jednání, ve kterém žáci ovlivňují trh využitím své kupní síly, např. nákupem výrobků s ekoznačkou
- c) Přesvědčování – jednání, kdy žáci ovlivňují jiné lidi k odpovědnému environmentálnímu chování
- d) Politické akce – jednání, ve kterém žáci např. komunikují se zastupiteli, jako dospělí pak mohou rozhodovat o výběru kandidátů při volbách
- e) Právními akce – jednání, kdy žáci využívají existující právní nástroje, např. píší petice či dávají podněty k trestnímu stíhání, jako dospělí se pak mohou účastnit různých rozhodovacích procesů

Výstupy MŠ:

Dítě:

- vybere z běžných každodenních činností ty, při kterých může svým chováním snížit jejich špatný dopad na životní prostředí (např. šetření vodou při denní hygieně, včasné zhasínání světla)
- upozorní svého vrstevníka na postupy šetrné k přírodě, např. „plast patří sem“

Výstupy 1. stupeň:

Žák:

- vybere z běžných každodenních činností ty, při kterých může svým chováním snížit jejich dopad na životní prostředí; navrhne konkrétní opatření, které by k tomuto snížení vedlo (např. šetření vodou při denní hygieně)
- ukáže svému vrstevníkovi postup, jak provést jednoduché opatření z oblasti ekomanagementu, které sám považuje za důležité (např. upozorní, že „plast patří sem“); uvede a vysvětlí výhody a nevýhody různých opatření

Výstupy 2. stupeň:

Žák:

- analyzuje provoz domácnosti nebo školy z hlediska dopadu na životní prostředí; navrhne konkrétní opatření vedoucí ke snížení tohoto dopadu a posuzuje jejich náročnost a reálnost; u realizovaných opatření vyhodnotí jejich výsledek
- posoudí (např. pomocí konceptu ekologické stopy) vliv vlastního chování na životní prostředí; analyzuje výsledky a navrhuje možnosti, jak vliv na životní prostředí snížit
- uvádí na konkrétních příkladech do souvislosti své spotřební chování (co a jak nakupuje) a jeho vliv na životní prostředí; popíše životní cyklus vybraného výrobku (výroba, doprava, používání, likvidace) a hodnotí vliv jednotlivých fází na životní prostředí; uvede návrhy konkrétních opatření, kterými může sám přispět ke snížení environmentálního dopadu; na základě posouzení životního cyklu výrobků seřadí výrobky podle míry vlivu na životní prostředí; přiřazuje k běžně používaným výrobkům možné ekologicky šetrnější alternativy
- popíše princip certifikace ekologicky šetrných výrobků (např. produkty ekologického zemědělství, mezinárodní certifikáty udržitelné těžby a zpracování dřeva); zmapuje ve svém okolí jejich dostupnost; posoudí výhody a nevýhody jejich nákupu
- vyhledá informace o aktivitách občanských iniciativ a porovná/vyhodnotí jejich přínos pro zlepšení stavu životního prostředí v místě
- na základě posouzení výchozího stavu navrhuje možné akce pro zlepšení životního prostředí v okolí školy nebo bydliště
- plánuje samostatně, ve skupině nebo v celé třídě cíle akce/činnosti, které mají pozitivní vliv na životní prostředí; po uskutečnění akce vyhodnotí, zda se podařilo dosáhnout stanoveného cíle a navrhuje zlepšení do budoucna
- upozorňuje místní samosprávu na vybraný problém životního prostředí; popíše problém a jeho důsledky a vysvětlí důvody, proč je třeba se problémem zabývat

Prostředky:

- Akční strategie rozvíjíme zejména v 7. až 9. ročníku základní školy.
- Pro rozvoj akčních strategií volíme témata z praxe tak, aby žáci viděli konkrétní dopad svého jednání a zažili alespoň částečný úspěch. Například:
 - Péče o konkrétní krajinný prvek: studánka, přírodní památka, přírodní rezervace
 - Řešení, simulace či dramatizace reálné situace (nákupy, přesvědčování, jednání se zastupiteli, veřejné projednání, petice apod.)
 - Studium článků z odborných časopisů (Veronica, Ekolisty, Sedmá generace aj.) metodami kritického myšlení
 - Sledování dokumentárních filmů, či jiných filmů vztahujících se k tématu - následný rozbor problému, diskuze apod.
- Přestože žáci jsou výukou motivováni a vedeni k odpovědnému environmentálnímu chování, nepovažujeme toto chování žáků za součást školních povinností, vždy zůstává svobodnou volbou každého žáka.

PROPOJUJÍCÍ TÉMATA ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY (DOV ZV)

Vztah k místu

Cíl 6: Žák má vědomí sounáležitosti s místem a regionem, ve kterém žije.

Výstupy:

Žák:

- má povědomí o geografii a ekologii místa, o příbězích spojených s místem a interpretací historie a současnosti místa
- oceňuje jedinečnost místa
- má povědomí o možnostech vlastního aktivního ovlivňování budoucího vývoje místa

Prostředky:

- Vztah k místu prolíná výukou – napříč všemi předměty
- Škola spolupracuje s komunitou, s místními samosprávami, s různými organizacemi
- Při výuce, zejména při vícedenních projektech žáci řeší místní problémy, využívají místní realie apod.

Osobní odpovědnost, přesvědčení o vlastním vlivu

Cíl 7: Žák přijímá svůj díl odpovědnosti za existující environmentální problémy a stav životního prostředí a je ochoten podílet se na jejich řešení. Je přesvědčen o tom, že je v jeho možnostech ovlivňovat svým rozhodováním životní prostředí.

Výstup:

Žák

- přijímá ve škole odpovědnost za úspěch společných environmentálních projektů i dílčích aktivit, iniciativně hledá příležitosti nebo sám navrhuje aktivity k dosažení změny s konkrétním pozitivním dopadem na životní prostředí.

Prostředky:

- zaměstnanci školy naslouchají žákům, zajímají se o názory žáků, vedou s nimi diskuzi o možných a reálných změnách – jednání školního parlamentu, individuální diskuze se žáky
- zaměstnanci školy iniciují environmentální projekty, či dílčí aktivity (předcházení vzniku a třídění odpadu ve škole aj.) – nabízejí žákům příležitosti zapojit se

Kooperativní dovednosti

Cíl 8: Žák spolupracuje s ostatními a buduje s nimi přátelské a kooperativní klima ve třídě, což je předpokladem pro práci s aktivními formami environmentální výchovy.

Výstupy:

Žák

- důvěřuje, komunikuje, plánuje práci, určuje si cíle

Prostředky:

- ve třídních kolektivech probíhá systematicky a soustavně od 1. do 9. ročníku trénink skupinové práce a kooperativní týmové spolupráce

Environmentální postoje a hodnoty

Cíl 9: Žák zaujímá postoje k problémům životního prostředí, environmentální politice, technologiím, aktivitám apod.

Výstup:

Žák

- v diskusních aktivitách identifikuje vlastní postoje a hodnoty a porovnává je s hodnotami a postoji ostatních. Sděluje vlastní názor

Prostředky:

- vícedenní environmentální projekty
- diskuze o reálných místních problémech nebo zprostředkovaných prostřednictvím časopisů, filmů apod.

III. Organizační cíle v EVVO

Hlavní cíl a dílčí cíle	Indikátor	Prostředky
1. Environmentální výchova (EV) patří mezi priority školy		
1.1. EV je součástí dokumentů školy	EV je ve ŠVP uvedena mezi prioritami školy;	Konsenzus koordinátora EVVO s vedením školy a kolegy při zpracování ŠVP.
1.2. Školní učební plán vytváří podmínky pro EV: a) využitím disponibilních hodin pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět (1. stupeň) a Člověk a příroda (2. stupeň) b) spojením více oborů z RVP do jednoho předmětu ve ŠVP a výukou tohoto předmětu formou vícehodinových bloků	Volné disponibilní hodiny: 1. stupeň, 2 dis. hodiny, předmět Environmentální praktikum 2. stupeň, celkem 5 dis. hodin Ze – 1 h, Fy – 1 h, Ch – 1 h, Př společně s tématem Environmentální a globální výchova – 2 h Předměty: 1. stupeň – předmět Člověk a jeho svět zahrnuje obory prvouka, přírodověda, vlastivěda – 5. ročník/předmět Environmentální praktikum (bloková výuka: minimálně 2 h/týden, která může být sdružována i do půldenních nebo celodenních bloků) 2. stupeň – 6. ročník/předmět Člověk a příroda propojuje obory přírodopis, zeměpis, výchova ke zdraví/ 4 hodiny týdně ve dvouhodinových blocích; – 7. ročník/předmět Člověk a příroda propojuje obory přírodopis, pestitelství/ 3 hodiny týdně, výuka v blocích 2 + 1hodina;	Konsenzus koordinátora EVVO, koordinátora ŠVP a vedení školy při přípravě nebo aktualizaci ŠVP.

	– 8. ročník/předmět Člověk a příroda propojuje obory přírodopis, výchova ke zdraví a tematické okruhy PT EV/ 3 hodiny týdně, výuka v blocích 2 + 1hodina; – 9. ročník/předmět Člověk a příroda propojuje obory přírodopis a tematické okruhy PT EV, zejména Environmentální a globální výchova/ 3 hodiny týdně, výuka v blocích 2 + 1hodina;	
1.3. EV je integrována do výchovně vzdělávacího obsahu předmětů	– ve většině předmětů	Rozsah integrace EV do předmětů je zakotven ve ŠVP při přípravě ŠVP a upravován při následných aktualizacích, vždy po dohodě koordinátora EV, koordinátora ŠVP s vyučujícími konkrétních předmětů.
1.4. Je zajištěna publicita EV	– 1 nástěnka pro žáky; – 1 místo pro pedagogy pro aktuální informace; – prezentace ŠP EVVO na webu školy/celoročně; – prezentace akcí na webu školy/aktuálně; v regionálním a místním tisku/příležitostně	Spolupráce koordinátora EVVO, správce ICT a vedení školy.
2. Do výuky zařazujeme rozmanité metody a formy EV		
2.1. EV je realizována prostřednictvím projektové výuky	Pedagogové školy ve vzájemné diskuzi sestavili koncepci projektů, které během školní docházky absolvuje každý žák školy: 1. až 9. ročník: Genius loci (celoroční celoškolní projekt) 2. ročník: Ferda Mravenec (celoroční projekt) 3. – 5. ročník: Mapa, místo kde žiji (dlouhodobý projekt) 4. ročník: Projekt Reportér (dlouhodobý projekt) 5. ročník: projekty v předmětu Environmentální praktikum: – Expedice Hamlíkov (odpolední bloková výuka) – Expedice Rakovecké údolí (odpolední bloková výuka)	Pedagogové školy ve vzájemné diskuzi sestavili koncept projektů, které během školní docházky absolvuje každý žák školy. Uvedené projekty naplňují více průřezových témat, zejména však PT EV. Koncept je pozměňován jen při aktualizaci Dlouhodobého programu EVVO nebo ŠVP. Může být průběžně doplňován dalšími aktivitami. Poznámka: Pedagogové vždy po zakončení těchto projektů meziročně porovnávají úroveň osvojených

	– Expedice Malá Haná (odpolední bloková výuka) – Expedice Moravský kras (celodenní bloková výuka, či dvoudenní) – Krajina za školou (dlouhodobý projekt – několik měsíců) 6. ročník: – Tady jme doma aneb soutěž O vesnici regionu (1 měsíc přípravná fáze, 2 dny v terénu+ 1 den ve škole) – Regionální žákovské portfolio – minimálně každoroční obohacení portfolia materiály z projektu Tady jme doma aneb Vesnice regionu (doplňují i vyšší ročníky 2. stupně) 7. ročník: – Ekosystémy regionu (vícedenní projekt) – Moje farma – hospodařím na polích po dědovi (celoroční projekt na školní zahradě) 8. a 9. ročník: – Udržitelný rozvoj regionu (cyklus navazujících aktivit); 9. ročník: – Člověk, krajina a čas – na téma zaniklá středověká osada Bystřec – Rozhledna aneb Můj rozhled do kraje i do života – dlouhodobý projekt zakončený 2denní přehlídkou žákovských prací.	environmentálních dovedností, vědomostí i postojů žáků, navrhuje opatření pro zlepšení výsledků.
2.2. Škola je zapojena do mezinárodního nebo celostátního projektu s environmentálním zaměřením	– minimálně 1 projekt/rok	Průběžné sledování aktuálních možností na webu a v tisku.
2.3. Využíváme služby středisek ekologické výchovy a podobných zařízení	– minimálně 1 vícedenní pobytový program/školní docházka/každý žák – minimálně 1 výukový program/ 1. stupeň/ každý žák	Konkretizace při sestavování ročního programu EVVO.

	– minimálně 1 výukový program/ 2. stupeň/ každý žák	
2.4. Terénní výuka mimo budovu školy je běžnou součástí výuky	Předškolní vzdělávání a školní družina: – děti pobývají v přírodě minimálně 3krát/týden; 1. stupeň: – v každém ročníku absolvují žáci alespoň dvě celodenní přírodovědné terénní vycházky, či exkurze/rok; 2. stupeň: – v každém ročníku absolvují žáci alespoň jednu přírodovědnou exkurzi/1 rok.	Garantuje vedoucí předškolního vzdělávání a vedoucí školní družiny. Na 1. a 2. stupni garantuje vyučující – konkretizace akcí je součástí ročního plánu EVVO.
2.5. Profilace talentovaných žáků a žáků se zájmem o přírodu je zajištěna nabídkou volnočasových, zájmových, či mimoškolních aktivit s přírodovědným a environmentálním obsahem.	– minimálně 1 přírodovědný a 1 chovatelský kroužek/1. až 9. ročník – Dny pro Zemi v dubnu ▪ s Lipkou: žáci 8. a 9. ročníku jsou přizváni k organizaci, všichni žáci jsou pozváni jako účastníci akce; ▪ školní aktivity: drobné aktivity ve škole nebo jejím okolí; – přírodovědné a environmentální okénko ve školním časopisu, které zajišťují žáci se zájmem o přírodu a členství v redakční radě; – žákovský inspirovat (web, nástěnka aj.) – informace o soutěžích, zahraničních pobytových akcích, zajímavých publikacích, časopisech, filmech, výstavách aj.	Garantuje koordinátor EVVO ve spolupráci s vedením školy, vyučujícími, případně šéfredaktorkou školního časopisu.
2.6. Environmentální povědomí žáků je formováno mj. setkáním s osobnostmi, rodáky, organizacemi apod.	– alespoň jedna přírodovědná nebo environmentálně zaměřená beseda /1 rok/každý žák	Konkretizace při sestavování ročního programu EVVO.

2.7. Skryté kurikulum založené na principech předběžné opatrnosti a příkladu dobré praxe je tradicí školy	– žákovské parlamenty/minimálně 3 krát ročně – relaxační prvky ve škole a jejím okolí – bezpečné cyklostezky ze spádových obcí ke škole – parkové úpravy a opravy v okolí školy jsou v souladu s ochranou zdraví, zákony a v souladu s krajinným rázem	Vlídná atmosféra ve škole, přátelský vztah zaměstnanců k dětem při zachování potřebné míry pedagogické důslednosti vyžadující přiměřenou zodpovědnost každého žáka za své jednání vůči lidem, přírodě i životnímu prostředí.
3. Zajišťujeme vhodné prostorové a materiální zázemí pro EV		
3.1. K výuce využíváme učebny vybavené speciálními pomůckami	Přírodní učebna na školním dvoře s vybavením pro vzdělávací i zájmové rozvíjení klíčových kompetencí přírodovědných předmětů a environmentální výchovy (veřejnosti přístupná jen v době výuky) Zaměření: A. moje farma (pěstitelství, chovatelství) – simulace hospodaření sedláka v první polovině 20. století, či hospodáře ve středověku B. relaxační (lavičky) a herní prvky pro volné hodiny žáků (pohybové) C. amfiteátr pro výuku a školní zahradní slavnosti se žáky i veřejností D. výukové prvky – využitelné k výuce nebo inspiraci žáků i veřejnosti: – meteorologická stanice s přenosem do ICT učebny – modelové příklady alternativních zdrojů energie – sluneční hodiny – šopa na nářadí se zelenou střechou – nádrž na dešťovou vodu – kompost a pařeniště – ukázkové ptačí budky	Zpracování záměru, projektu, poté finanční zajištění a realizaci garantuje vedení školy ve spolupráci s koordinátorkou EVVO.

	– pomůcky pro výuku metodou CLIL – revitalizace sadu původních ovocných odrůd – pracovní stoly a lavičky – relaxační lavičky pod korunami stromů (strom jako klimatizační zařízení) – pítka pro děti – pítka pro ptáky – louka pro motýly, hmyzovník, ježkovník aj. Přírodní učebna na zahradě MŠ s vybavením pro vzdělávací i zájmové rozvíjení klíčových kompetencí přírodovědných a environmentálních (veřejnosti přístupná jen v době výuky) – herní kopec – prvky z vrbiček, herní úkryt dětí – malý záhonek (jahody, ředkvičky, bylinky na čaj apod.) – keře (jedlé bobule) – pracovní stoly a lavičky – relaxační lavičky pod korunami stromů (strom jako klimatizační zařízení) – pítka pro děti – pítka pro ptáky – louka pro motýly, hmyzovník, ježkovník – kamenná zídka – malé batůžky pro terénní badatele: vybavení lupami a jinými jednoduchými pomůckami vhodnými pro terénní pozorování dětí předškolního věku	
--	---	--

	Samostatná učebna s laboratoří a kabinetem s vybavením pro vzdělávací i zájmové rozvíjení klíčových kompetencí přírodovědných předmětů a environmentální výchovy – modelové příklady alternativních zdrojů energie – např. 20 ks nových mikroskopů, zrcátko nahrazeno světlem, vizualizér apod. – IQ hračky/1 typ/každá třída 1. stupně – ptačí budka/ každá třída 1. stupně – environmentální informační centrum: ▪ publikace pro žáky i pedagogy – k zapůjčení ▪ software pro EV ▪ sbírka dostupných reg. publikací/2 kusy každé publikace, z toho jeden v žákovské knihovně – Regionální žákovské portfolio zveřejněné na internetových stránkách školy (elektronická databáze + šanon apod.) – studijní materiály pro žáky, pro žáky autorsky prestižní a motivační – Regionální učitelské portfolio (elektronická databáze + šanon apod.) = studijní a doplňkový materiál pro pedagogy, informace o regionu + metodiky aktivit, + do roku 2020 alespoň 1 doprovodný seminář společný pro školy Cirsia – Počítač, dataprojektor, internet/učebna – 10 kusů terénních batohů (průběžné doplňování vybavení) – Banka environmentálních činnostních pomůcek zpracovaných středisky ekologické výchovy apod.	
--	--	--

4. Provoz školy je šetrný k životnímu prostředí		
4.1. Na ekologizaci provozu se podílejí společně zaměstnanci i žáci školy	Žákovský Ekoklub (Ekoškola)/od ledna 2016	Založení Ekoklubu a případné usilování o titul Ekoškola garantuje koordinátorka EVVO. Žákovský Ekoklub může iniciovat usilování o získání mezinárodního titulu Ekoškola.
4.2. Úsporně hospodaříme s elektrickou energií, upřednostňujeme energii od dodavatelů odebírajících energii z obnovitelných zdrojů	– pokles meziroční spotřeby alespoň o 1 %/rok – dokončení výměny osvětlení za úsporné žárovky, zářivky apod./do roku 2017 – minimálně 60% spotřebičů patří do úsporné kategorie A – využívání alespoň jednoho alternativního zdroje elektřiny přímo ve škole, např. sluneční kolektory – odběr energie od dodavatele s obnovitelnými zdroji energie/ nejpozději od roku 2020	Školník eviduje roční spotřebu a meziročně ji porovnává. Ekoklub spotřebu statisticky a graficky vyhodnocuje, navrhuje změny v Ekokodexu, v chování žáků i zaměstnanců i v technickém vybavení školy. Zaměstnanci i žáci dodržují Ekokodex – společně stanovená pravidla šetrného hospodaření s energiemi a vodou. Při výměně usilujeme o nákup aktuálně nejúspornějších zařízení. Usilujeme o pořízení a využití alternativních zdrojů energie. Spotřebu energie vyhodnocujeme energetickým auditem.
4.3. Úsporně hospodaříme s teplem	– pokles meziroční spotřeby plynu alespoň o 1 %/rok – je provedena generální oprava topení, výměna rozvodů, radiátory jsou opatřeny funkčními termohlavicemi aj./do roku 2020 – místnosti jsou temperovány s ohledem na jejich využití, například nižší teplota v kabinetech, víkendový režim v celé budově apod. – pravidelná kontrola těsnění u oken a dveří	Spotřebu energie vyhodnocujeme energetickým auditem.
4.4. Úsporně hospodaříme s vodou	– pokles meziroční spotřeby pitné vody alespoň o 1 %/rok – revitalizace školní studny; dvojí rozvody v areálu školy – pitná a užitková voda; užitková voda – minimálně pro splachování na záchodech a zalévání záhonů, případně na zimní kluziště – pítka pro žáky na chodbách i na zahradě	

	– nádoby na dešťovou vodu k zalévání	
4.5. Předcházíme produkování odpadu	– používáme kopírky s oboustranným tiskem/100% – pitný režim bez automatů, alespoň 1 pítka na patře, 1 na zahradě ZŠ, 1 v zahradě MŠ, 1 na školním hřišti – pořizujeme fixy s možností opětovného naplnění/100% – používáme recyklovaný papír/minimálně 30 % spotřeby	Proškolení zaměstnanců a starších žáků k úspornému tisku. Proškolení zaměstnanců a všech žáků školy k třídění odpadů. Odmítáme automaty pro zajištění pitného režimu. V úvodu školního roku motivujeme žáky k upřednostňování kohoutkové vody před balenými nápoji. Upřednostňujeme nákup pomůcek a vybavení s možností repasování, či recyklace.
4.6. Podporujeme k přírodě šetrné nakládání s odpady	– třídíme minimálně papír, plasty, bioodpad, hliník, baterie, elektrické zařízení, sklo – organizujeme alespoň 2 sběry papíru pro veřejnost/1 rok – vhodný odpadový materiál (odřezky papírů, desek aj.) z výroby využíváme alespoň příležitostně k výtvarné výchově, pracovním činnostem	K třídění odpadu jsou na začátku školního roku proškoleni: ▪ pedagogové/koordinátorem EVVO/nástupní týden ▪ všichni žáci/třídním učitelem/1. týden šk. roku ▪ nepedagogičtí zaměstnanci/společně vedením školy a koordinátorem /září ▪ členové Ekoklubu se podílejí na proškolení, propagaci i odnášení odpadu Ve třídách jsou kontejnery na papír a směsný odpad, na každém patře kontejner na plast a organický odpad. V přízemí navíc box na baterie, elektrospotřebiče a na hliník. U školy kontejnery

		na sklo, papír, plast, směsný odpad. Na školním dvoře kompost na bioodpad ze zahrady. Ohledně využitelného odpadového materiálu z výroby oslovujeme tiskárny nebo spřátelené firmy.
4.7. K úklidu používáme k přírodě šetrné čisticí prostředky	– minimálně 30 %	Koordinátorka EVVO zprostředkovává možnosti, vedení školy vyhodnocuje ekonomickou přijatelnost.
4.8. Upřednostňujeme potraviny a služby od místních dodavatelů, či producentů	– Minimálně 50% spotřeby potravin ve školní jídelně – Minimálně 50 % služeb	Vedoucí stravování minimálně jedenkrát ročně vyhodnocuje možnosti zásobování školní kuchyně potravinami z regionu. Služby od místních firem upřednostňuje vedení školy.
4.9. Tradičně pečujeme o zeleň a koutky živé přírody	– minimálně 2 koutky živé přírody (akvárium, terárium)/ZŠ – minimálně 1 koutek živé přírody (terárium)/MŠ – zeleň na chodbách/alespoň 80% oken – zeleň ve třídách/alespoň na dvou oknech	O koutky živé přírody pečují děti ve spolupráci s koordinátorkou EVVO nebo vyučujícími. O zeleň na chodbách tradičně pečují uklízečky. O zeleň ve třídách pečují žáci nebo uklízečky (podle dohody třídního učitele s uklízečkou).
5. Při EV spolupracujeme s okolím školy		
5.1. Využíváme služby středisek EV	– minimálně s Lipkou – pracovištěm Rychta	Sledujeme aktuální nabídku služeb blízkých SEV.
5.2. Recipročně spolupracujeme se spolky ve spádových obcích školy a organizacemi v regionu	– s občanským sdružením Barvínek – s MAS Moravský kras – spolek obcí Mikroregion Dražanská vrchovina	Organizujeme společné akce pro děti, dobrovolníci – děti, rodiče i pedagogové – se podílejí na péči o významné krajinné prvky v regionu.

	– Regionálního pracoviště Jižní Morava Agentury ochrany přírody a krajiny ČR	
5.3. Komunitní škola - škola je otevřená ke spolupráci s ostatními organizacemi v regionu, zejména pak s organizacemi pro děti a mládež a místními samosprávami	– žáci školy se podílejí na péči o veřejná prostranství a zeleň, též na organizování akcí pro veřejnost – starostové obcí spolupracují se žáky během projektů – škola umožňuje konání akcí v prostorách školy	Škol a ve spolupráci s obcemi a spolky podporuje společenský a kulturní život ve spádových obcích školy, podílí se na oživování tradic apod.
5. 4. Partnerská spolupráce se školami v regionu patří k tradicím školy	– aktualizované Regionální portfolio (metodiky + informační materiály) – pro pedagogy/průběžně – Minimálně 1 setkání koordinátorů EVVO/2 roky – jeden seminář k regionální výuce/do roku 2020	Na Regionální portfolio z roku 2009 navážeme dalšími materiály, metodikami.
5.5. Jsme v pravidelném kontaktu se školami s environmentálním zaměřením	– ZŠ je zapojena do sítě MRKEV – MŠ je zapojena do sítě MRKVIČKA	Studujeme zprostředkovaný časopis Bedrník a Jihomoravské ekolisty. Účastníme se každoročních konferencí, kde získáváme mj. kontakty na školy s dobrou praxí.
6. Usilujeme o finanční zajištění EV		
6.1. V rozpočtu školy je každoročně vyhrazena částka na EV a přírodovědné vzdělávání	– minimálně 1000 Kč	Navýšení částky projednáváme s vedením školy podle aktuálních potřeb a možností rozpočtu.
6.2. Finanční prostředky na EV získáváme i z jiných zdrojů	– alespoň jedna dotace nebo sponzorský dar/1 rok	Sledujeme dotační výzvy, oslovujeme sponzory ve spádových obcích školy, mezi rodiči apod.
7. Zaměstnanci školy jsou způsobilí k EV		
7.1. Ve škole působí kvalifikovaný koordinátor EVVO	– Minimálně jeden pedagog je pověřený koordinováním EVVO	Koordinátor je absolventem studia k výkonu specializovaných činností v environmentální oblasti.

7.2. Zaměstnanci školy se účastní dalšího vzdělávání v environmentální oblasti	– koordinátor EVVO/minimálně 1 krát ročně – alespoň 1 pedagog z MŠ/1 rok – alespoň 1 pedagog 1. stupně/1 rok – alespoň 1 pedagog 2. stupně/1 rok – 1 správní zaměstnanec/3 rok (kuchařka, uklízečka nebo školník)	Využíváme aktuálních nabídek.
8. EV je koncepční		
8.1. Probíhá pravidelná evaluace naplňování cílů a jejich aktualizace	Roční program – kritická reflexe školního roku v červnu – aktualizace v srpnu Dlouhodobý program – kritická reflexe a následná aktualizace alespoň 1 krát za 5 let	Zpracovává koordinátor EVVO vždy ve spolupráci s vedením školy, koordinátorem ŠVP, zaměstnanci, případně i žáky.
8.2. Environmentální výchova je součástí koncepčních dokumentů školy	– Dlouhodobá část školního programu EVVO je přílohou školního vzdělávacího programu	Po dohodě s vedením školy.

IV. Spolupráce koordinátora EVVO s vedením školy a zaměstnanci školy

Koordinátor EVVO:

- koordinuje přípravu Školního programu EVVO (ve spolupráci s vedením školy a všemi zaměstnanci školy), Dlouhodobý program každoročně doplňuje Ročním programem EVVO
- pravidelně koordinuje a zpracovává kritickou reflexi ŠP EVVO a jeho aktualizaci
- zaměstnancům školy zprostředkovává novinky – aktuální informace týkající se ochrany životního prostředí, dalšího vzdělávání v oblasti EVVO, metodických materiálů, pomůcek aj.
- spolupracuje s koordinátorem ŠVP, navrhuje aktualizaci průřezového tématu Environmentální výchova
- organizuje nebo přispívá k organizaci ekologických akcí i osvěty
- podněcuje a organizačně přispívá k ekologizaci výchovně vzdělávacího procesu (inspiruje pedagogy náměty pro ekologizaci jednotlivých předmětů)
- vedení školy předkládá návrhy k zakoupení pomůcek i k opatřením za účelem ekologizace provozu školy
- podněcuje kontakty s rodiči, neziskovými organizacemi a dalšími subjekty v oblasti péče o životní prostředí a EVVO
- navazuje kontakty školy se středisky ekologické výchovy a přispívá k využívání jejich nabídek pro EVVO
- po dohodě s vedením školy se účastní dalšího vzdělávání pro koordinátory EVVO, zvyšuje si odbornost v této oblasti

Vedení školy:

s koordinátorem environmentálního vzdělávání a výchovy spolupracuje a vytváří potřebné podmínky pro jeho činnost v zájmu plnění úkolů, které v tomto směru školství ukládá zákon č.123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, a Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a Školský zákon. Vedení školy bere na vědomí postupy doporučené Metodickým pokynem MŠMT ČR.

- pověřuje alespoň jednoho pedagoga koordinátorem EVVO, snaží se mu umožnit absolvování studia k výkonu specializovaných činností v environmentální oblasti
- vytváří podmínky pro přípravu a realizaci ŠP EVVO
- ŠP EVVO považuje za přílohu ŠVP, podporuje aktualizaci PT EV
- podle možností vyhodnocuje a oceňuje naplňování ŠP EVVO, koordinátorem i ostatními zaměstnanci školy
- aktivity ročního plánu EVVO dává zaměstnancům školy na vědomí prostřednictvím týdenních a měsíčních plánů školy
- s finanční podporou ekologických aktivit počítá v rozpočtu školy
- podporuje další vzdělávání koordinátora EVVO, pedagogických pracovníků i správních zaměstnanců školy zaměřené na EVVO, s přihlédnutím k aktuálním možnostem školy
- podporuje vybavenost školy učebními pomůckami potřebnými pro EVVO, usiluje o vhodné prostorové zázemí
- zabezpečuje postupnou ekologizaci provozu školy

- uvědomuje si velký význam výchovy příkladem, dbá, aby celkový chod školy byl v souladu s pedagogy hlásanými principy udržitelného rozvoje Země

V. Začlenění dlouhodobých záměrů EVVO do dokumentů školy

Ve strategických záměrech podomské školy se více než 20 roků uvádí, že škola se zaměřuje na EVVO. Ve ŠVP patří environmentální výchova mezi priority. Průřezové tématu Environmentální výchova je věnována samostatná kapitola, vhodné předpoklady pro environmentální výchovu jsou zohledněny i v dalších kapitolách ŠVP.

C. Přílohy

I. Použitá literatura, informační zdroje

Školní vzdělávací program Základní školy a mateřské školy. Podomí: ZŠ a MŠ Podomí 2013.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: VÚP 2013.

Environmentální výchova, Doporučené očekávané výstupy pro základní vzdělávání. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z

WWW: http://www.ptac.cz/data/Environmentalni_vychova_ocekavane_vystupy.pdf

Škola pro život, příručka k realizaci školních programů EVVO. Praha: SSEV Pavučina 2004.

Škola pro život II, jak na ekologickou/environmentální výchovu po zavedení Rámcových vzdělávacích programů. Praha: SSEV Pavučina 2009.

Metodický pokyn k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR 2008.

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje. Brno: JMK 2011-2020.

Zákon č.123/98 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Praha: Parlament ČR 1998.

Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice. Praha: Vláda ČR 2009.

Školský zákon, ze dne 20. prosince 2011, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Praha: MŠMT ČR 2011.

II. Fotodokumentace

TADY JSME DOMA ANEB SOUTĚŽ O VESNICI REGIONU ŠKOLNÍ ROK 2015 – 2016

III. Roční program EVVO pro aktuální školní rok je k dispozici pedagogům ZŠ a MŠ Podomí.